

muistio

AIKA: maanantai 20.2.2012 klo 13–15.45

PAIKKA: Sosiaaliviraston neuvottelutila, kellarikerros, Vöyrinkatu 46, Vaasa

Osallistujat:

Erkki Penttinen
Hilkka Sundqvist
Pirjo Wadén
Peter Granholm
~~Hannu Happonen~~
~~Alice Backström~~
~~Johanna Yli-Viitala~~
~~Vshp-perusterveydenhuollon yksikkö~~
~~Kärkulla~~
~~Tarja Paikkala~~
Katja Kurunsaari
Varpu Rajaniemi
Seija Ollila
NVC
Maritta Vuorenmaa
~~Raimo Koivisto~~
~~Tony Pellfolk~~
Arto Rautajoki
Emmi Kangasniemi harjoittelija
Tuula Mulju siht.
~~Vshp:n edustajat~~
Leena-Kaisa Nikkarinen Kaste Väli-Suomi

Henkilökohtainen varajäsen:

~~Matti Paloneva~~
~~Teemu Paavola~~
~~Yvonne Holming~~

Merja Latvala
Esko Kuoppala
Maija Nyystilä

Gunilla Jusslin
~~Virpi Hagström~~

Ulla Isosaari
~~Susanne Jungerstam~~

ASLAT:

- 1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat
- 2§ Esityslistan hyväksyminen
- 3§ Kaste-ohjelman 2012–2015 pääsisällöt ja Väli-Suomen toimenpidesuunnitelma
- 4§ Sosiaalihuoltolain kommentointi
- 5§ Harjoittelijan tehtävät
- 6§ Tietotuotannon kehittäjäryhmän toiminta ja tavoitteet
- 7§ Seuraavat kokousajat
- 8§ Muut asiat
- 9§ Kokouksen päättäminen

1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Läsnäolijoiden osalta todetaan seuraavat muutokset ohjausryhmän jäsenistössä:

Kyrönmaa: Hannu Joutselan tilalle Hannu Happonen Laihia ja varajäsenen Hanna-Maija Koon tilalle Merja Latvala Isokyrö, Vshp perusterveydenhuollon yksikkö: Liisa Hiltusen tilalle ei vielä ole uutta jäsentä eikä samoin Kärkullan Ossi Pursiaisen tilalle. NVC:n edustaja Marjo Hannu-Jaman sijaista ei vielä ole nimetty.

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin em. muutokset ohjausryhmän jäsenistössä.

2§ Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Esityslista hyväksyttiin

3§ Kaste-ohjelman 2012–2015 sisällöt ja Väli-Suomen toimenpidesuunnitelma

Väli-Suomen Kaste-koordinaattori Leena-Kaisa Nikkarinen esitteli uutta Kaste-ohjelmaa. Kunkin alueellisen johtoryhmän alueelle (5k kpl) laaditaan ytimekäs toimenpidesuunnitelma, joka vahvistetaan toukokuussa Väli-Suomen alueelle. Esitys nykytilasta liite 1.

Asian käsittely: Ohjausryhmä keskusteli painopisteistä ja Pohjanmaalla tarvittavista toimenpiteistä seuraavan ohjelmakauden aikana. Keskustelussa määriteltiin Pohjanmaan osalta painopisteitä tulevaa Väli-Suomen toimenpidesuunnitelmaa varten. Leena-Kaisa Nikkarinen on tiivistänyt oheisen keskustelun liitteenä olevaan taulukkoon (liite2).

Todettiin, että aiemman Kaste-ohjelman ja hankkeiden arvioinnit tulisi ottaa huomioon nyt suunniteltavassa kehittämisessä. Kasterahoitus pienenee ja resurssit Kaste-hankkeisiin tulevat 2012–2015 vuosina olemaan n. 3 milj./v./erva-alue. On mahdollista, että jos VSHP vaihtaa miljoonapiiriä, Kaste-yhteistyöalueemme vaihtuu. Käynnissä olevat hankkeet viedään loppuun entisessä Väli-Suomen yhteistyörakenteessa.

Seurantaan toivotaan lisättävän sosiaalityöntekijätilannetta koskeva indikaattori. Kaste-ohjelman seurantaindikaattorit eivät paljasta esim. sosiaalityöntekijätilanteen osuutta asioiden tilaan ja kehittymiseen vrt. lääkäritilanteesta on indikaattori.

Mihin näillä hankkeilla vastataan:

- tuetaan uuden lainsäädännön toteuttamista
- kuntauudistuksen uusiin haasteisiin sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tämä voi esim. olla sitä, että sovitetaan yhteen sote-tietojen niin, että kehittäminen vastaa kuntalaisten/kansalaisten tilannetta
- osallisuuden kehittämiseen laajassa mielessä (sisältää em. lisäksi myös asiakasnäkökulman ja työmenetelmät)
- valittuja asioita kehittämällä tuetaan käytännön työtä ja arjen puurtamista

Toimenpidesuunnitelmaan nousee keskustelusta ainakin neljä teemaa:

- Johtaminen
- Tieto ja tietorakenteet

- Palvelurakenne ja peruspalvelujen uudistaminen
- Sosiaalityön kehittäminen laajassa/rakenteellisessa merkityksessä ja kytkeytyminen edellisiin

Sosiaalityön kehittäminen

- kytkeytyy tässä esiin tuleviin muihin teemoihin
- rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen. Asia on osin jäänyt taka-alalle pätevien sosiaalityöntekijöiden puutteen vuoksi
- seurantaindikaattori Kaste-ohjelmaan sosiaalityöntekijätilanteesta
- SOS-hanke tarvitsee jatkorahoitusta
- Kasperi-hankkeeseen liittyvä eroauttamisen kehittäminen tarvitsee jatkoaikaa ja-rahoitusta vielä seuraavalla hankekaudella (ennaltaehkäisevä toiminta)

Johtaminen

- Johtamisen kehittämiseen voi hyvin sisältyä eri aiheiden kombinaatioita ja tarvittaessa se voi olla kattava aihe. Sisältöjä voivat olla esim. osallisuus ja asiakaslähtöisyys, tietoon pohjautuva johtaminen, sosiaalihyöty, substanssit sekä kehittämisen implementointi jne. Korostettiin, että substanssijohtaminen on tärkeä, eikä kaikki johtaminen ole yleisjohtamista (esim. lastensuojelu, vammaispalvelut)
- johtaminen aiheena sisältää ennaltaehkäisevässä työssä koko laajan spektrin(kuntalaiset) ja toisaalta syrjäytyvät ryhmät näin ollen johtaminen kytkeytyy rakenteelliseen työhön ja toimii sen viitekehyksenä
- STM perustaa johtamisen kehittämisverkoston Kaste-ohjelman mukaisesti. Siinä yhtenä sisältönä on johtamisen laatukriteerien laadinta hyvälle johtamiselle, toisena ikäjohtaminen sekä johtamisen hyvien toimintatapojen toteutuminen. Jos alueemme haluaa kytkeytyä laatukriteerien kehittämiseen ja valtakunnalliseen yhteistyöhön voimme viedä sitä johtamisen teemassa tai se voi sisältyä esim. johonkin substanssialueeseen. Tällaiselle hankkeelle tavoitteena olisi selkeä lopputulos ja laaja sovellettavuus (sopii kaikkiin johtamisen hankeaihioidiin).
- Muutosjohtaminen ja verkostajohtaminen ovat Pohjanmaan toimintasuunnitelmassa painopisteinä
- Henkilöstöjohtamisessa mentoroinnin kehittäminen tärkeä sekä yksilö- ja ryhmätyönohjaus
- Kestävän kehittämisen rakenteen aikaansaaminen tukee kuntien kehittämistä ja sisältyy johtamisen kehittämiseen sitä tukien
- Pohjanmaalla johtamisen kehittämisessä ovat hyvänä mahdollisuutena korkeakouluyhteydet: VY, sosiaalityön koulutukset sekä ammattikorkeakoulun johtamisen jatkotutkiminto

Peruspalvelujen uudistaminen

- Mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta tärkeitä on peruspalvelujen uudistaminen ja osaamisen tukeminen sinne eri tavoin myös kuntoutus sekä kolmannen sektorin toiminta siinä

Tietotuotanto

- Hyvinvointikertomus sekä siihen liittyvä muu tiedontuotanto ja kehittäminen, jota emme ole vielä tarkemmin määritelleet
- Miten sovitetään yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon tietoja niin, että päästäisiin kansalais/kuntalaislähtöiseen kehittämiseen?
- Rakenteellinen sosiaalityö
- Otetaanko Kaste-ohjelmassa mainittuja riskiryhmiä tarpeen mukaan tietotuotantoon mukaan? Pohjanmaalla esim. monikulttuurisuus on tällainen.

Terveysthuollon ennaltaehkäisevä työ mainittiin, mutta sitä ei käsitelty enempää.

Muuta keskustelussa esille tullutta

Muut mahdolliset rahoituskanavat on syytä huomioida mahdollisuutena Kaste-ohjelman tavoitteiden toteuttamisessa ja tukemisessa, koska eri rahoituskanavien käyttöä linjataan nyt samansuuntaiseksi valtakunnallisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Todettiin, että eri ministeriöillä on rinnakkaisia ja lähes samoja tavoitteita toteuttavia hankkeita (esim. Kelpo), mutta joilla ei ole yhteistyötä keskenään. Aikaisemmista tällaisista hankkeista esimerkkinä mainittiin Pietarsaaren seudun God praxis-hanke, jonka SM:n rahoituksella tuki kuntien yhteistyötä ja palveluprosessien kehittämistä erityisesti hallinnon ja työntekijöiden näkökulmasta.

Todettiin tiedossa olevia, muulla rahoituksella toimivia hankkeita, jotka tekevät meillä Kasteen tavoitteiden mukaista työtä. Yleisesti ottaen näitä tekevät järjestöt, seurakunnat ja muut RAY-rahoituksella toimivat tahot. Ikäihmisiin liittyen Muistiliitto koordinoi MuistiLuotiverkoston toimintaa, jolla on hankkeita ikääntyvien muistisairaiden tukemiseen. MuistiLuotilla on rahoitus ennakkopäätöksellä Pohjanmaalla vuosille 2012–2015. Ikäihmisten osalta siinä toteutetaan Muisti-ohjelmaa. Tällä ryhmällä ja heidän läheisillään on kasvava palvelujen- ja tuen tarve kunnissa.

Päätös: Merkitään Väli-Suomen toimenpidesuunnitelmaan.

4§ Sosiaalihuoltolain kommentointi

Arto Rautajoki esittelee lyhyesti sosiaalihuoltolain valmistelun etenemistä ja lakiluonnoksen sisältöä. Esitys liite 3.

Asian käsittely: Ohjausryhmä kommentoi lakiluonnosta 6.2.12 versioita, josta kommentit ja kysymykset ohessa.

- Lain henkeä, asiakaslähtöisyys, pidettiin hyvänä. Miten muutos järjestelmäkeskeisestä asiakaskeskeiseen toimintaan saadaan onnistumaan? Muutos edellyttää lailta, että asia huomioidaan perustavanlaatuisemmin ja laajemmin ohjaavana toimintana. Tällaista näkökulmaa /näkökulmia lakiin tulisi vielä etsiä muutosta todentamaan. Lakiluonnoksessa mainitaan esim. vastuusosiaalityöntekijä, asiakkaiden osallistuminen laatuun. Asiakaslähtöisyys tulisi saada lakiin tavalla, joka luo sille perustan ja laajemmin kuin yksittäisiä lainkohtia ja toimenpiteitä. Yhtenä keskeisenä keinona tämän lain hengen kattavampaan toteuttamiseen on tietotuotantoon pohjautuva toiminta ja johtaminen.
- Mitkä ovat lain kustannusvaikutukset: mitä laki vaatii henkilötyövuosina ja taloudellisina satsauksina?
- Tarvelähtöisestä tarkastelusta laissa ei synny tietoa ja vastausta siihen, mihin asiakkailla on oikeus
- Onko lakiin otettu nuoriso- ja kulttuuritoimelle kuuluvia tehtäviä?
- Pakkotoimipykälä – onko tarvetta vielä sille ja kuinka tämännäköiset asiat hoidetaan käytännössä uuden lain mukaisesti?
- On oleellista ratkaista, tuleeko sosiaalityö- ja -ohjaus näkyviin laissa? Mikä menee perusteluihin. Sosiaalityöntekijän aseman ja tarpeen määrittäminen.

- § 31 Asumisen järjestäminen:
 - Synnyttääkö laki kahden kerroksen väkeä ja asumispalvelut
 - Vuokra-asuminen on useissa kaupungeissa ulkoistettu ja kenen kanssa silloin on neuvoteltava. Asumispalveluissa isoja muutoksia (myös ikä), välimaastoasuminen -> vuokralaki estää valvonnan. Tämä kaipaa tarkennusta.

- § 29 työelämäosallisuutta tukeva toiminta entä SHL vastuu näkyy nyt tässä –entä TEM-vastuu. Muuttuuko suuntaus? Entä resurssit tämän tekemiseen kunnissa?

- § 24 Lähisuhde- ja perheväkivalta, eroauttaminen,
 - pykälän looginen järjestys on harkittava
 - Lähellä asiakasta – miten on tämän suhde Paras-hankkeen tavoitteisiin
- § 48 Kielikohta tarkennettava yksiselitteisemmäksi – onko sisäisesti ristiriitainen pykälä? Omalla kielellä kaikissa kunnissa on kaiketi tarkoituksena (vaikka tulkin avustuksella)

- § 49 Laatu ja omaavallonta
 - Valtion tehtävien siirtyminen kunnille esim. valvonta edellyttää henkilöstö tai muita voimavaroja riippuen kunnan suuruudesta. Samanaikaisesti

- § 56 Sos. alueellinen kehittäminen: viittaus suoraan lakiin sosiaalialan osaamiskeskuksista kattaa tämän sisällön. Sisältö jää muutoin epämääräiseksi.

- § 60 järjestämissuunnitelma yhteisesti

- § 3 määritelmät: neuvonta ja ohjaus: palveluohjaus ja missä laajuudessa? Entä käytännössä toteutetaan?

- § 10 hyvinvointineuvonta? Mitä se tarkoittaa ja laajuus (vrt. terveysneuvonta), kattaako neuvonnan palveluista vai sisältyykö tämä jo palveluohjaukseen? Onko tämä omaksuttu terveydenhuollosta ja millaiseksi toteutus on kaavailtu. Palvelujen ja asiakkaiden tapaamisen yhteydessä esim. vai erillisenä toimintana?

- § 37 vastuutyöntekijä- paljon asiakaslähtöisyydestä jää hänen vastuulleen

- § 39 Viivytyksettä – mitä sillä tarkoitetaan konkreettisesti

- 6b luku olisi saatava sosiaalihuoltolakiin - EVOn kirjaaminen lakiin tärkeitä. Oskejohtajien lausuma ok ohjausryhmän mielestä

Päätös: Kommentit välitetään tiedoksi lakivalmisteluun

5§ Harjoittelijan tehtävistä

SONet BOTNIAssa työskentelee johtamisen harjoittelijana 13.2.-3+.6.2012 välisenä aikana Emmi Kangasniemi. Hänen tehtävänsä Sosiaali- ja terveydenhuollon johtamiseen liittyvä selvitys.

- Selvitys sisältää yhteenvedon laadinnan: a) valtakunnallisesti

Mitä johtamisesta ja sen kehittämisestä sanotaan Kasteen, STM:n, TTL:n ja lisäksi THL:n, sekä Kuntaliiton ja muiden sosiaalialan osaamiskeskusten tähän liittyvissä raporteissa ja selvityksissä.

b) Alueellinen taso samaan yhteenvetoon: Miten johtaminen näkyy alueemme kuntien strategioissa, ohjelmissa ja toimintasuunnitelmissa.

Näkökulma on sosiaali- ja terveydenhuollon, mutta on katsottava koko kunnan strategisista asiakirjoista yhteinen johtamisen näkökulma. Ja löytyykö sektorikohtaisesti sitten jotakin tarkennusta.

c) työskentely VY:n ja SB:n yhteistyösuunnitelman mukaisesti

- Hyvinvoinnin tietotuotantoon liittyvän kartoituksen yhteenveto Etelä-Pohjanmaalta (kartoit-
tus tehty), Keski-Pohjanmaalta ja Pohjanmaalta (näissä kahdessa maakunnassa kartoitus tul-
laan tekemään lähiaikoina)
- Kartoitus sosiaalityöntekijätilanteesta kunnissa (huomioiden jo FSKC:n kartoitus), tervey-
denhuollossa sekä koulukuraattorit ja yksityinen sektori pohjalaismaakuntien alueella
- Johtavien sosiaalityöntekijöiden johtamiseen liittyvä kysely/haastattelu? tai muu vastaava
johtamiseen liittyvä kohderyhmittäinen tehtävä.

Esitys: Ohjausryhmän kannanotto johtamisen ja sosiaalityön tilanteen kannalta sisältöihin.

Asian käsittely:

Päätös: Seuraavaan kokoukseen

6§ Tietotuotanto

Hyvinvoinnin tietotuotannon kehittämisessä on marraskuussa pidetty ylimaakunnallisen ke-
hittäjäryhmän kokous. Kokouksessa päätettiin, että maakunnittain pidetään myös vastaava
kokous kunkin maakunnan sisältöjen ja toimintasuunnitelman laatimiseksi (Pohjanmaa 4.4.).
Seuraava ylimaakunnallisen kehittäjäryhmän kokous on 17.4. Seinäjoella. Tavoitteena on työ-
suunnitelma ja pidemmän aikavälin tutkimusstrategia hyvinvointitiedon suunnitelmalliseksi
toteuttamiseksi

Esitys: Kehittämissuunnittelija valmistelee tietotuotannon kehittämisen tarpeita kyselyllä johtaville
viranhaltijoille. Huomioidaan tietotuotannossa jo meneillään oleva kehittäminen ja sisällöt,
jotka tukevat hyvinvointikertomuksen käyttöönottamista Tältä pohjalta jatketaan työskentelyä
Pohjanmaan kehittäjäryhmän kokouksessa 4.4.

Asian käsittely:

Päätös: Seuraavaan kokoukseen

7§ Seuraavat kokousajat

Seuraava kokous pidetään maanantaina 7.5. klo 13-15.30

8§ Muut asiat

-

9§ Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.45.